

В Україні до цих пір немає стратегії дальнішого розвитку страхового ринку (бажано не менше як до 2020 р.). Відсутність бачення розвитку страхування на перспективу не дозволяє визначити загальну потребу в кадрах економічного та інших профілів, у т.ч. в розрізі спеціальностей і регіонів. Компанії нерідко заміщують навіть керівні посади особами, які не мають належної підготовки з страхування. Це стосується і ТОП-менеджерів. Вважається, достатнім мати економічну або юридичну освіту. При цьому не враховується, що наука про страхування для більшості студентів, які вивчають економіку і право, не є обов'язковою. Таким чином, до управління страховою справою допускаються особи, які не мають сформованих фахових компетентностей зі страхування.

Найбільший досвід з підготовки кадрів для страхової індустрії має ДВНЗ «КНЕУ імені Василя Гетьмана». Для цього тут 10 років тому була створена потужна **кафедра страхування**, яка веде серйозну роботу по підготовці бакалаврів (особливо зі спеціальностей «Фінанси і кредит» і «Банківська справа» де наука «Страхування» є обов'язковою. Крім того, тут вивчаються й інші страхові дисципліни). Багато студентів з інших спеціальностей добровільно обирають для вивчення страхування. Кафедра є випускаючою по магістерській програмі «Страховий менеджмент» на фінансовому факультеті і в ЦМП. Кафедра має аспірантуру і докторантуру, які слугують перш за все підготовці викладацького складу та покращанню наукової складової страхової освіти.

Значний крок до посилення практичної підготовки випускників ФЕФ зробив завдяки створенню при спонсорській допомозі ПАТ «Страхова компанія «Скайд» **Навчально-практичного центру страхового бізнесу**. Мета НПЦСБ — імітувати діяльність страховика. У Комп'ютерному класі центру проводяться тренінги, інші форми занять. При цьому студенти мають можливість користуватися реальними річними звітами страхових компаній, правилами страхування, формами обліку та іншою документацією. В кінці минулого року вже втретє було організовано чемпіонат КНЕУ «Управлінські поєдинки: технологія перемоги», в якому прийняли участь студенти ФЕФ і співробітники СК «РЗУ Україна».

З минулого року на ФЕФ запрацював **Інститут страхування**. В його завдання входить моніторинг наслідків науково-дослідних робіт, що здійснюються в Україні і за кордоном, а також проведення власних досліджень із важливіших проблем страхової діяльності. Завдяки цьому підрозділу значно поживилася наукова робота серед викладачів і аспірантів та студентів. Посилилися контакти з державним регулятором, страховими компаніями і їх об'єднаннями. В жовтні 2012 р. проведена Міжнародна науково-практична конференція на тему «Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації», до якої були залучені вчені крім багатьох міст України також з Польщі, Росії та Словаччини.

Крім того при кафедрі вже багато років успішно працює «**Студентський страховий клуб**». Засідання клубу (у т.ч. і виїзні) дають змогу студентам познайомитися з відомими особистостями страхового ринку, послухати які саме проблеми хвилюють страховиків, висловити свою думку з того чи іншого питання.

Кафедра має хороші **бази практики** для студентів. Існують угоди з більше як 20 провідними страховими компаніями м. Києва. Багато студентів під час практики компанії зараховують на вакантні посади співробітників, що корисно для страховиків і магістрантів.

Існують добре налагоджені стосунки з органами **страхової преси**, що дозволяє педагогам, аспірантам і студентам оприлюднювати результати навчальної і наукової роботи.

Отже, в КНЕУ практично сформовано навчально-науковий комплекс по підготовці фахівців для страхової справи з високими компетентнісними характеристиками. Його функціонування дає можливість готувати фахівців потрібної якості.

Остапенко Е.О., викладач
кафедри іноземних мов ФЕФ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ

Дослідження проблем професійного розвитку особистості привертає увагу багатьох науковців. Б. Ананьев, Є. Рибалко, І. Кондакова, А. Сухарева, Г. Костюк, Є. Мілерян, С. Максименко, Ю. Трофімов, М. Макаренко, Г. Ложкін, В. Крайнюк, В. Осьодло, П. Криворучко, М. Корольчук, А. Деркач, В. Зазикін, Е. Зеєр, Е. Симанюк, О. Бодалев та інші вивчають різні аспекти професійного становлення та розвитку людини в професії.

Проведене нами дослідження підтвердило, що для досягнення максимальної ефективності у формуванні готовності майбутніх економістів до неперервного особистісно-професійного саморозвитку та самовдосконалення, кожен викладач має спрямовувати студента на значущі особистісні досягнення, формувати установку на безперервний особистісно-професійний саморозвиток, враховувати синергетичний ефект впливу навчального процесу (учіння, викладання) та особистості викладача, підкріплювати і підсилювати мотиваційну складову процесу становлення та самовдосконалення кожного студента, спрямовувати їх на укладання плану власного саморозвитку, подальшу його реалізацію, контроль та корекцію.

Практичною основою для подібної просвітницької діяльності є досвід та особистий приклад кожного викладача. Теоретичною основою або підкріпленням може стати ряд нижче зазначених положень і теорій, які практично стали аксіомами сучасного життя.

№ з/п	Теорія, положення, автор	Ключові ідеї для застосування
1.	Особистість не може жити, не розвиваючись. Розвиток є основним способом її існування впродовж життєвого шляху (Б. Ананьев, 1977; Г. Костюк, 1988; С. Рубінштейн, 1973)	➤ розвиток обов'язково має бути свідомо спланованим процесом
2.	Домінанта (О.Ухтомський, 1950) може формувати установку (Д. Узнадзе, 1961) *домінанта — (пануючий принцип, головна ідея, найважливіша складова, частина, ознака), пануюче вогнище збудження у центральній нервовій системі, яке спрямовує психічні процеси і поведінку людини, сприяє активності в даній сфері	➤ формування домінанти шляхом усвідомлення її цінності та потреби; ➤ створення життєво важливих домінант і керувати ними; ➤ використання сензитивних періодів розвитку для формування установки на безперервний особистісно-професійний саморозвиток впродовж всього життя
3.	Зона найближчого розвитку людини — відстань між рівнем актуального розвитку, що визначається її здатністю самостійно вирішувати завдання, та рівнем потенційного розвитку, який визначається завданнями, які людина виконує з допомогою або у співпраці (Л. Виготський, 1974)	➤ врахування зони свого найближчого розвитку; ➤ складання інтелект-карти свого потенційного розвитку та саморозвитку
4.	Зона максимального комфорту (Д. Каунт, 2003)	➤ свідомий вихід за межі відомих, зручних дій та алгоритмів діяльності; ➤ подолання страху, інертності; ➤ свідоме розширення власної зони комфорту
5.	Процес та результат розвитку визначаються сумісною дією внутрішніх і зовнішніх факторів, обумовлюються виникаючими протиріччями та вирішуються шляхом їх подолання (Е. Зеєр, 2003)	➤ свідоме ставлення до свого професійного становлення; ➤ орієнтація на реалізацію моделі професійного розвитку; ➤ оптимізація діяльності; ➤ пошук нових можливостей самореалізації; ➤ включення в індивідуальний план саморозвитку всіх вагомих сфер життя; ➤ реалізація плану саморозвитку має ґрунтуватися на основних правилах успішного самоменеджменту
6.	Обрання в житті та в професії певної моделі розвитку: адаптивної поведінки або професійного розвитку (Л. Мітіна, 1998)	
7.	Сформована орієнтації на активну стратегію професійного розвитку особистості забезпечить успішність проходження криз в житті та професії (Е. Симанюк, 2005)	
8.	Прогресивний характер особистісно-професійного розвитку (А. Деркач, В. Зазикін, 2003)	
9.	Відносна відповідність темпів індивідуального, особистісного та професійного розвитку забезпечує оптимальне співвідношення, яке обумовлює реалізацію, «виконання» людиною самого себе (О. Бодалев, 1998)	
10.	Синергетичний ефект діяльності	➤ всебічний розвиток особистості презентує кращі результати в житті ніж вузька спеціалізація
11.	Праксиологічний принцип діяльності	➤ використання максимально ефективних стратегій; ➤ визнання саморозвитку діяльності; ➤ врахування того, що діяльність розвивається функціонуючи, і, розвиваючись, функціонує

У цілому, формування готовності майбутніх економістів до професійного саморозвитку має ґрунтуватися на принципах свідомості і активності, суб'єктності навчання, професійної спрямованості, особистісно-професійного саморозвитку, прaksiологічності та синергетичності.

Успішним цей процес буде за умов мотивації студентів до професійного саморозвитку (формування установки на особистісно-професійний саморозвиток, культивування цінності професійного саморозвитку); спрямовування на розвиток суб'єктності, формування асертивної поведінки, розвитку інтернальності локусу контролю шляхом застосування методів активізації навчально-професійної діяльності студентів економічних спеціальностей, створення освітньо-рефлексивного середовища в навчальному процесі вищих економічних закладів.

Запорукою максимально-ефективних результатів формування готовності майбутніх економістів до професійного саморозвитку стануть лише спільні зусилля педагогічного колективу та студентства за наявності чітко визначеної та розробленої стратегії саморозвитку особистості студента, складеного індивідуального плану саморозвитку та його послідовної реалізації, використання в життєвій практиці «кола правил самоменеджменту», що сприятиме підвищенню результатів студентів у всіх видах їх діяльності.

*Островська О.А., к.е.н., доцент
кафедри фінансів підприємств*

НАУКОВІ РОЗРОБКИ У ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ЗНАНЬ З АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ

Інноваційний розвиток та інтеграція України в світову економіку обумовили поширення глобалізаційних процесів в освітній системі, науці й на ринку праці, що актуалізувало трансформацію концепцій і підходів до підготовки спеціалістів з управління фінансами підприємницьких структур. Інформаційно-інноваційна модель економіки викликає об'єктивну потребу в упровадженні нової парадигми підготовки фахівців із корпоративних фінансів шляхом використання інноваційних наукових розробок викладачів і студентів у навчальному процесі. Усвідомлення й сприйняття нової парадигми освітньої діяльності передбачає тісний взаємозв'язок між викладанням дисциплін та освоєнням наук. При цьому завданням національної освітньої політики має стати забезпечення сучасної якості освіти на основі зростання її фундаментальності і відповідності актуальним потребам ринку.

Фундаменталізація фінансової освіти полягає в тому, що майбутній фахівець з корпоративних фінансів у процесі навчання може здобути необхідні базові знання, сформовані в єдину світоглядну наукову систему на основі сучасних уявлень про науку та її методи. Такий підхід надає можливість одержувати фундаментальні знання не тільки зі спеціальності «Фінанси і кредит», а й з усього комплексу пов'язаних з нею наук, включаючи знання з економіки в цілому, та корпоративних фінансів, зокрема. Це формує у студентів професійні навички, а також сприяє розвитку їх наукових здібностей, унаслідок чого випускники кафедри фінансів підприємств стають кваліфікованими й компетентними фахівцями, конкурентоспроможними на ринку праці, спроможними ефективно працювати на рівні світових стандартів як безпосередньо за спеціальністю, так і в суміжних сферах діяльності.

Результати досліджень працевлаштування випускників кафедри свідчать про необхідність набуття спеціалістами з вищою фінансовою освітою практичних навичок і базових фундаментальних знань, зокрема, з антикризового фінансового менеджменту. У зв'язку з цим необхідно інтегрувати в навчальний процес наукову діяльність, розвивати нові технології науково-освітньої діяльності, які передбачають: фундаментальну професійно-орієнтовану підготовку; перехід від викладання окремих фінансових дисциплін до реалізації міждисциплінарних знань; активне упровадження в навчання результатів наукових розробок викладачів, інтелектуальних технологій та інтерактивних методів; сприяння науковій роботі студентів. Вважаємо за доцільне надати можливість вченим-викладачам при викладанні основ антикризового управління корпоративними фінансами: розробляти авторські тематичні плани за використання затверджених програм дисципліни в якості рекомендацій, а також творчого тлумачення базових положень окремих тем у відповідності із власним науковим баченням, що підтримує статус університету як самоврядного, автономного й дослідницького.

Участь студентів у науковій роботі університету здійснюється шляхом їх залучення до роботи гуртків і семінарів, участі у науково-практичних конференціях, конкурсах наукових і дипломних робіт, публікації тез, статей, параграфів монографій тощо у співавторстві з викладачами або од-